

بررسی استحکام پیوند برشی کامپوزیت به پرسن فلدسپاتیک پس از آماده سازی سطح

پرسن با دو لیزر Er:YAG و CO₂

دکتر مهدی شیرین زاد^۱ - دکتر رضا فکر آزاد^۲ - دکتر لقمان رضایی صوفی^۳ - دکتر ابراهیم یارمحمدی^۱ - دکتر شهریار جلالیان^۲
 ۱- استادیار گروه آموزشی دندانپزشکی ترمیمی دانشکده دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی همدان
 ۲- دانشیار دانشکده دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی ارتش و عضو مرکز تحقیقات لیزر در دندانپزشکی دانشکده دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران
 ۳- عضو مرکز تحقیقات دندانپزشکی و دانشیار گروه آموزشی دندانپزشکی ترمیمی و دانشکده دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی همدان
 ۴- استادیار گروه آموزشی دندانپزشکی ترمیمی دانشکده دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز، ایران

چکیده

زمینه و هدف: در مواردی که قسمت کوچکی از یک روکش سرامیکی، سالم جدا شود، می توان آن را با کامپوزیت ترمیم کرد. هدف از این مطالعه تعیین استحکام پیوند برشی کامپوزیت به پرسن فلدسپاتیک با استفاده از آماده سازی سطح پرسن به وسیله دو لیزر CO₂ و Er:YAG می باشد.

روش بررسی: در این مطالعه آزمایشگاهی ۳۶ بلوک پرسنی به ابعاد ۱۰×۱۰×۱ میلی متر تهیه و به سه گروه ۱۲ تایی تقسیم شد. سطح پرسن در گروه ۱ به وسیله لیزر CO₂ با توان ۱/۸ وات، در گروه ۲ با لیزر Er:YAG و توان پنج وات و در گروه ۳ با اسید هیدروفلوریک ۹/۵٪ آماده سازی گردید. پس از اعمال سایلن و ادهزیو، استوانه کامپوزیتی به قطر ۳/۵ و ارتفاع پنج میلی متر به تمامی نمونه ها باند شد. جهت استحکام باند برشی از دستگاه اینسترون با سرعت یک میلی متر بر دقیقه استفاده گردید. یافته ها با استفاده از آزمونهای One-way ANOVA و Tukey در سطح معنی داری ۰/۰۵ بررسی شد.

یافته ها: میانگین استحکام برشی (مگاپاسکال) گروههای ۱-۳ به ترتیب ۱۳/۰۳±۲/۵۷، ۱۲/۰۲±۳/۴ و ۱۹/۲۳±۴/۶۲ بود. آنالیز واریانس نشان داد که اختلاف آماری معنی داری است ($p < 0/001$) و تست Tukey تفاوت معنی دار بین گروههای ۱-۳ ($p = 0/000$)، ۲-۳ ($p = 0/000$) نشان داد، ولی بین گروههای ۱-۲ تفاوت معنی دار نبود. ($p = 0/778$)

نتیجه گیری: استفاده از لیزرهای CO₂ و Er:YAG به تنهایی به عنوان روش جایگزین اسید هیدروفلوریک برای آماده سازی پرسن فلدسپاتیک پیشنهاد نمی شود.

کلید واژه ها: پرسن دندانپزشکی - لیزر - اسید هیدروفلوریک - استحکام برشی

پذیرش مقاله: ۱۳۹۱/۵/۲۶

اصلاح نهایی: ۱۳۹۱/۴/۳۱

وصول مقاله: ۱۳۹۱/۲/۱۳

نویسنده مسئول: دکتر ابراهیم یارمحمدی، گروه آموزشی دندانپزشکی ترمیمی دانشکده دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی همدان

e.mail:e.yarmohammadi@umsha.ac.ir

مقدمه

عمده ای را در زیبایی ایفا می کنند. (۲)، عواملی مثل عدم زیبایی کامل و ترانسلسنسی، عدم باند کامل بین پرسن و فلز و خصوصیات فیزیکی متفاوت بین پرسن و فلز برای روکشهای پرسن متصل به فلز، باعث شده که روکشهای تمام سرامیکی امروزه کاربرد بیشتری پیدا نمایند. (۳-۶)، ترکیب اچ کردن مینا با اسیدفسفریک و سرامیک با اسید هیدروفلوریک از سال ۱۹۸۰ میلادی، موجب شد که از سمان های رزینی جهت باند سرامیک به مینا استفاده شود.

نیاز به دندانپزشکی زیبایی و درمانهای وابسته به آن روز به روز بیشتر می شود. در تحقیقی که Goldstain در مورد نقش عناصر تشکیل دهنده صورت در زیبایی چهره انجام داد به این نتیجه رسید که لبخند بعد از چشم عامل دوم در زیبایی چهره است و دندانپزشک در بازسازی لبخند نقش عمده ای دارد. (۱)، در میان انواع درمانهای دندانپزشکی زیبایی، روکشهای تمام پرسن ضمن آنکه دارای سازگاری نسبی عالی هستند، به خاطر ترانسلسنسی بالا، نقش

سازی سطح پرسنل استفاده کرد. (۱۹). نتایج متفاوت مطالعات نشان می‌دهد که آماده‌سازی سطح پرسنل با لیزر نیاز به مطالعات بیشتری دارد. هدف از مطالعه حاضر تعیین استحکام باند برشی کامپوزیت به پرسنل فلدسپاتیک با استفاده از آماده‌سازی سطح پرسنل به وسیله دو لیزر CO₂ و Er:YAG می‌باشد.

روش بررسی

این مطالعه تجربی - آزمایشگاهی بر روی ۴۸ بلوک پرسنلی به شرح زیر انجام شد:

آماده سازی بلوک پرسنل: با استفاده از پرسنل فلدسپاتیک EX3 (Nouritake, Japan) در کوره P30 (Ivoclar, Liechtenstein, Swiss) به مدت ۱۵ دقیقه در دمای نهصد و سی درجه سانتی‌گراد بلوک‌هایی به ابعاد ۱۰×۱۰×۱ میلی‌متر ساخته شد.

تابش لیزر:

الف) مطالعه پایلوت: از آنجا که عمده تحقیقات آماده‌سازی سطح پرسنل بر روی زیرکونیا انجام شده است، ابتدا دو توان از هر لیزر CO₂ (Deka, Italy) و Er:YAG بر روی ۱۲ بلوک پرسنل فلدسپاتیک (n=۳) مورد آزمایش قرار گرفت و پس از SEM (Scanning Electron Microscopy) توسط سه متخصص به صورت یک سوکور مورد بررسی قرار گرفت تا مشخص شود که کدام توان لیزر CO₂ و کدام توان لیزر Er:YAG بیشترین تأثیر را روی پرسنل فلدسپاتیک دارد، تا همان توان برای این مطالعه مورد استفاده قرار می‌گیرد. قبل از استفاده از هر دو لیزر بر روی پرسنل، ابتدا گلیز سطحی پرسنل فلدسپاتیک با یک فرز پرداخت کامپوزیت ۸۵۰/۰۱۶ (تیزکاون، تهران، ایران) برداشته شد. برای لیزر Er:YAG با طول موج دو هزار و نهصد و چهل نانومتر از دو توان مختلف همراه با گرافیت (سوسمار، ایران) استفاده شد. (۱۹)، در ابتدا بر روی پرسنل، گرافیت معمولی به کار رفت و سپس توانهای چهار و پنج وات با فرکانس ده هرتز، انرژی چهارصد میلی ژول، پالس دیوریشن چهارصد و پنجاه میکرو ثانیه، دانسیته انرژی ۰/۵ ژول بر میلی‌مترمربع، فاصله پنج میلی‌متر، مدت تابش ۱۵ ثانیه، به صورت غیر تماسی و قطر اشعه یک میلی‌متر مورد استفاده قرار گرفت. برای لیزر CO₂ با طول موج ده هزار و

(۷)، در هنگام استفاده بیماران از روکشهای تمام پرسنل، ممکن است قسمتی از پرسنل به دلیل خاصی جدا شده یا شکسته شود ولی سایر قسمت‌های روکش به طور کامل سالم باقیمانده باشد. در این موارد دو راه حل وجود دارد: تعویض کامل روکش تمام پرسنل که مسلماً کاری وقت گیر و پرهزینه است و یا ترمیم همان روکش در دهان بیمار با استفاده از کامپوزیت. از میان انواع پرسنل‌های مورد استفاده در دندانپزشکی، پرسنل فلدسپاتیک به دلیل ترانسلسوسنسیتی بالا و شباهت به مینای دندان، دارای کاربرد فراوانی بوده و یکی از رایجترین پرسنل‌های مورد استفاده در دندانپزشکی و روکشهای تمام‌سرامیک می‌باشد. (۸)، برای باند کامپوزیت به پرسنل روشهای گوناگونی از جمله آماده‌سازی سطح پرسنل با استفاده از فرزه‌های خشن، هواسایی با اکسید آلومینیوم و اچ کردن با اسید هیدروفلوریک پیشنهاد شده است. (۹-۱۰) و استفاده از Silane Coupling agent به عنوان یک عامل مؤثر برای افزایش باند معرفی شده است. (۱۱-۱۴)، استفاده از اسید هیدروفلوریک باعث به وجود آمدن خلل و فرج و حل شدن مرحله Glassy در سرامیک می‌شود و سایلین باعث مرطوب شوندهی بهتر و فرم گرفتن یک باند کوالانت بین سرامیک و کامپوزیت می‌گردد. (۱۵)، یکی دیگر از روشهای موجود، استفاده از لیزر جهت آماده‌سازی سطح پرسنل به منظور پیوند بهتر پرسنل به کامپوزیت است. تا کنون لیزرهای مختلفی در دندانپزشکی مورد استفاده قرار گرفته است. (۱۶)، Akova و همکاران نشان دادند که لیزر CO₂ (سوپرپالس، دو وات، بیست ثانیه) باند کافی براکت به پرسنل فلدسپاتیک را فراهم می‌کند و استفاده از سایلین استحکام باند را افزایش می‌دهد. (۱۷)، نتایج مطالعه Akyil و همکاران نشان داد که اسید هیدروفلوریک ۹/۵٪ بالاترین استحکام باند را به پرسنل فلدسپاتیک ایجاد می‌کند. همچنین ترکیب اسید و لیزر باعث بالا رفتن استحکام باند می‌شود ولی همچنان این استحکام از اسید به تنهایی کمتر است. (۱۸) Ferreira و همکاران نشان دادند که لیزر Er:YAG بالاترین استحکام باند را دارد سپس اسید و پس از آن لیزر Nd:YAG قرار دارند، هرچند تفاوت بین این سه گروه معنی‌دار نبود. آنها نتیجه گرفتند که از لیزر Er:YAG و Nd:YAG می‌توان به جای اسید در آماده

رنگ A2 استفاده شد. به کمک یک وسیله دستی مناسب، کامپوزیت داخل استوانه شفاف قرار داده شد، سپس استوانه پر شده در مرکز سطح پرسنل و عمود بر آن مستقر و از فاصله یک میلی‌متری یک بار از بالا، یک بار از سمت چپ و یک بار از سمت راست هر کدام به مدت بیست ثانیه نوردی شد. برای اندازه‌گیری استحکام باند برشی از Universal testing machine (Zwick, Berlin, Germany)، با سرعت یک میلی‌متر بر دقیقه و Preload معادل دو نیوتن و Loadcell معادل دو کیلو نیوتن استفاده شد. نمونه‌ها تا جایی که دچار شکست شوند تحت نیرو قرار گرفتند.

اطلاعات توسط کامپیوتر و با سیستم Data acquisition در هر لحظه ثبت گردید. انواع شکست‌های به وجود آمده توسط استریومیروسکوپ (SZ 40, Olympus, Tokyo, Japan) با بزرگنمایی چهل برابر بررسی شد و به سه صورت کوهزیو (در کامپوزیت یا پرسنل)، ادهزیو (بین کامپوزیت و باندینگ) یا بین پرسنل و باندینگ) و میکسد (Mixed) (که در آن باندینگ سطح کامپوزیت یا پرسنل را پوشانده باشد) گزارش گردید. داده‌های به دست آمده توسط نرم افزار SPSS وپرایش ۱۳ مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفتند. ابتدا آزمون One way ANOVA و سپس مقایسه دوتایی بین استحکام پیوند برشی گروه‌ها با استفاده از آزمون Tukey و در سطح معنی‌داری ۰/۰۵ انجام شد.

یافته‌ها

الف) نتایج مطالعه پایلوت: نتایج SEM نشان داد که لیزر CO_2 با توان ۱/۸ وات و لیزر Er:YAG با توان پنج وات باعث کمترین ترک و بیشترین تضاریس سطحی بر روی پرسنل فلدسپاتیک می‌شود. لذا این توانها برای لیزرهای CO_2 و Er:YAG انتخاب می‌شوند. (شکل‌های ۱-۳)

ب) نتایج مطالعه اصلی: میانگین، انحراف معیار، حداقل و حداکثر استحکام پیوند برشی بر حسب مگاپاسکال در سه گروه مورد مطالعه در جدول ۱ آمده است.

برای پیروی توزیع طبیعی نمونه‌ها از آزمون One Sample kolmogorov-Smirnov و برای قضاوت آماری از آزمون واریانس یک سویه استفاده شد و نشان داد که متوسط استحکام پیوند برشی گروه‌های مورد بررسی با هم تفاوت

ششصد نانومتر ابتدا توان ۱/۸ وات، قطر اشعه یک میلی‌متر، فرکانس ده هرتز، پالس دیوریشن پنج میلی ثانیه، دانسیته انرژی ۰/۰۱ ژول بر میلی‌مترمربع، زمان ۱۵ ثانیه و در فاصله کانونی از سطح به کار رفت و توان دوم ۲/۴ وات با طول موج ده هزار و ششصد نانومتر، فرکانس بیست هرتز، پالس دیوریشن ۲/۵ میلی ثانیه، دانسیته انرژی ۰/۰۰۸ ژول بر میلی‌مترمربع، زمان ۱۵ ثانیه و در فاصله کانونی با قطر اشعه یک میلی‌متر از سطح به کار رفت.

ب) مطالعه اصلی: پس از مشخص شدن توان انتخابی برای هر لیزر، ۱۲ بلوک پرسنلی در گروه ۱ توسط لیزر CO_2 و ۱۲ بلوک پرسنلی در گروه ۲ توسط لیزر Er:YAG آماده سازی سطحی شدند.

اچ پرسنل: گلایز سطحی ۱۲ بلوک پرسنلی در گروه ۲ ابتدا با فرز پرداخت کامپوزیت ۸۵۰/۰۱۶ (تیزکاوان، تهران، ایران) حذف شد و سپس اسیدهیدروفلوریدریک ۹/۵٪ (Bisco, USA) به مدت دو دقیقه بر روی سطح اعمال شد و پس از شستشو به مدت ۱۵ ثانیه با جریان آب و هوا، به مدت پنج ثانیه خشک شد.

بررسی SEM: نمونه‌های اسید و لیزر پس از ثابت شدن بر روی نگهدارنده مخصوص، توسط دستگاه Sputter coater مدل SC 7620 (Leo, Germany) با طلا-پالادیوم پوشش‌دهی شدند و جهت مطالعه SEM توسط میکروسکوپ الکترونی روبشی مدل 1450 VP (Leo, Germany) و با ولتاژ شتاب دهنده بیست کیلو ولت و وضوح سه نانومتر و با بزرگنمایی هزار مورد بررسی قرار گرفتند.

مراحل باندینگ و استقرار کامپوزیت: ابتدا بر روی تمام نمونه‌ها که یک لایه نازک از سایلن (Bisco, USA) استفاده گردید و پس از سی ثانیه، جریان هوای ملایم بر روی آن گرفته شد، سپس بر روی تمام نمونه‌ها بطری سوم ادهزیو Scotch bond multipurpose (3M, USA) به کار برده شد. ادهزیو از فاصله یک میلی‌متری و به مدت بیست ثانیه و با دستگاه لایت‌کیور 7 Astralis (Vivadent, Liechtenstein, Swiss) با شدت چهارصد و پنجاه میلی‌وات بر سانتی‌متر مربع نوردی شد. برای تهیه استوانه کامپوزیتی جهت باند به سطح پرسنلی آماده شده، استوانه‌ای شفاف به قطر داخلی دو و ارتفاع چهار میلی‌متر و کامپوزیت Z_{250} (3M, USA) به

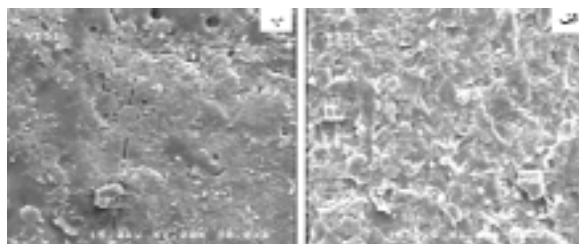
جدول ۲: توزیع فراوانی انواع شکست در گروه‌های مطالعه

نوع شکست	گروه ۱	گروه ۲	گروه ۳	مجموع
ادهزیو	۸	۱۰	۳	۲۱
کوهزیو	۰	۰	۵	۵
میکسد	۴	۲	۴	۱۰

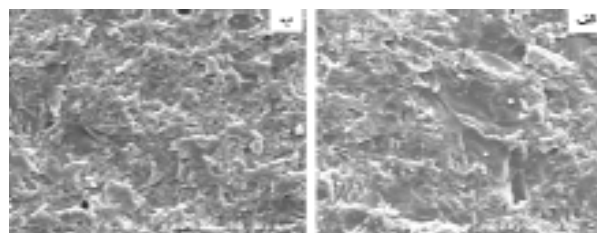
بحث

در حال حاضر کاربرد لیزر در دندانپزشکی رو به افزایش می‌باشد و لازم است تا کاربرد آن در هر مورد خاص کلینیکی روشن شود. از طرفی روکشهای تمام پرسلن در دندانپزشکی به دلیل تراشلسوسنسی بالا و سازگاری نسبی خوب کاربرد فراوانی یافته‌اند. (۳ و ۸)، در مواقعی که از روکشهای تمام پرسلن استفاده می‌شود، گاهی ممکن است که قسمت کوچکی از روکش جدا شده، در این موارد می‌توان از کامپوزیت جهت ترمیم استفاده کرد. لذا آماده سازی سطح پرسلن به منظور باند قویتر کامپوزیت به پرسلن با روشهای گوناگون اهمیت فراوانی دارد. مطالعات محدودی در زمینه آماده سازی سطح پرسلن به کمک لیزر انجام شده و نتایج متفاوتی به دست آمده است. در این مطالعه ابتدا توانهای ۱/۸ وات و ۲/۴ وات برای لیزر CO₂ و توان‌های ۴ و ۵ وات برای لیزر Er:YAG انتخاب شدند و سپس مورد SEM قرار گرفتند تا مشخص شود کدام توان بهترین تأثیر را بر روی پرسلن دارد. همچنین مطالعات نشان داده‌اند که توانهای پایینتر در لیزر Er:YAG تأثیر چندانی بر روی سطح پرسلن ندارند و قادر به ایجاد تضاریرس سطحی مناسب نمی‌باشند. (۱۸-۱۹)، ضمناً گرافیت معمولی باعث جذب سطحی بیشتر لیزر Er:YAG می‌شود. (۱۹)

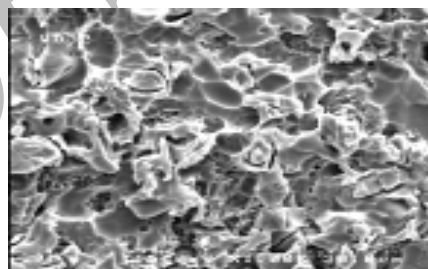
در این مطالعه در همه نمونه‌ها پس از آماده‌سازی سطح پرسلن با اسید یا لیزر، از سایلن جهت افزایش باند کامپوزیت به پرسلن استفاده شد. (۱۱-۱۴)، استحکام باند برشی کامپوزیت به پرسلن فلدسپاتیک با استفاده از آماده سازی سطح پرسلن به وسیله اسید هیدروفلوریدریک بیشتر از آماده سازی سطح پرسلن به وسیله دو لیزر CO₂ و Er:YAG بود. در اثر حل شدن مواد معدنی به وسیله اسید هیدروفلوریک خلل و فرج ایجاد شده در پرسلن می‌تواند باعث گیر میکرومکانیکال شود. در صورتی که لیزرهای CO₂

شکل ۱: سطح پرسلن آماده شده با توان الف: ۱/۸ وات ، ب: ۲/۴ وات لیزر CO₂

شکل ۲: سطح پرسلن آماده شده با توان الف: چهار وات ، ب: پنج وات لیزر Er:YAG

شکل ۳: سطح پرسلن آماده شده با اسید هیدروفلوریک

جدول ۱: میانگین، انحراف معیار، کمترین و بیشترین مقدار استحکام برشی پیوند (مکایسکال) در گروه‌های آزمایشی

گروه	تعداد	کمترین	بیشترین	انحراف معیار ± میانگین
۱	۱۲	۷/۱۱	۱۵/۹۴	۱۳/۰۳ ± ۲/۵۷
۲	۱۲	۶/۴۹	۱۵/۶۵	۱۲/۰۲ ± ۳/۴
۳	۱۲	۱۱/۶۳	۲۴/۹۱	۱۹/۲۳ ± ۴/۶۲

معنی‌دار دارند ($P < 0.001$). نتایج آزمون Tukey نشان داد که استحکام پیوند برشی در گروه اسید به طور معنی‌داری بیشتر از گروه‌های لیزری بود ($P < 0.001$) ولی گروه‌های لیزری (۱ و ۲) با هم اختلاف آماری معنی‌داری ندارند ($P = 0.778$). فراوانی انواع شکستها در جدول ۲ مشاهده می‌شود.

نمی‌شود و در مورد اسید هیدروفلوریک شکست کوهزیو مشاهده می‌شود که این شکست در کامپوزیت است. این موضوع به این دلیل است که باند کامپوزیت پرسنل در زمانی که سطح پرسنل به وسیله لیزر آماده سازی می‌شود ضعیفتر است. لذا بیشتر شکستها در حد فاصل کامپوزیت به پرسنل- به صورت ادهزیو و یا میکسد مشاهده می‌شود. در مورد اسید هیدروفلوریک، بیشتر شکستها به صورت کوهزیو مشاهده می‌شود. که این به خاطر باند بهتر کامپوزیت به پرسنل فلدسپاتیک قابل توجه است.

نتیجه‌گیری

بر اساس یافته‌های این مطالعه آماده‌سازی سطح پرسنل فلدسپاتیک با استفاده از اسید هیدروفلوریدریک بر روی استحکام پیوند برشی پرسنل- کامپوزیت تأثیر بیشتری نسبت به دو لیزر $Er:YAG$ و Co_2 دارد و پیشنهاد می‌شود از پارامترهای لیزری دیگر جهت بهبود استفاده گردد و نیاز به مطالعات بیشتری می‌باشد.

تقدیر و تشکر

این مقاله از پایان نامه دوره تخصصی دندانپزشکی ترمیمی به راهنمایی مهدی شیرین زاد و نگارش شهریار جلالیان در دانشکده دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی همدان استخراج گردیده است. ضمناً از معاونت محترم پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی همدان که هزینه‌های این طرح را تامین کردند، تشکر و قدردانی می‌شود.

و $Er:YAG$ ، هر چند باعث ایجاد تضاریس سطحی در پرسنل می‌شوند ولی توانایی حل کردن مواد معدنی را ندارند و گیر میکرومکانیکال کمتری ایجاد می‌شود.

Akova و همکاران در تحقیقی که در مورد آماده سازی سطح پرسنل به وسیله لیزر Co_2 برای باند برکت به پرسنل فلدسپاتیک روکشهای متال-سرامیک انجام دادند، به این نتیجه رسیدند که لیزر Co_2 باند کافی را برای باند برکت به پرسنل فلدسپاتیک روکشهای متال-سرامیک فراهم می‌کند. (۱۷)، Akyil و همکاران در تحقیقی استحکام باند برشی رزین کامپوزیت به پرسنل فلدسپاتیک را با استفاده از لیزر و اسید اچ بررسی کردند و نتیجه گرفتند که آماده سازی با اسید هیدروفلوریک استحکام بالاتری را نسبت به آماده‌سازی با دو لیزر $Er:YAG$ و $Nd:YAG$ ایجاد می‌نماید. (۱۸)

Ferreira و همکاران استحکام باند برشی پرسنل فلدسپاتیک به سمان رزینی با استفاده از آماده‌سازی پرسنل به وسیله سندبلاست و آلومینیوم اکساید و دو لیزر $Er:YAG$ و $Nd:YAG$ را بررسی کردند و نشان دادند که آماده‌سازی سطح پرسنل به وسیله دو لیزر $Er:YAG$ و $Nd:YAG$ به اندازه آماده‌سازی با اسید هیدروفلوریدریک در استحکام باند برشی سمان رزینی به پرسنل فلدسپاتیک نقش دارد. (۱۹)، اما در این مطالعه نتایج متفاوتی حاصل شد. دلیل این اختلاف شاید شرایط آزمایشگاهی به کار رفته، استفاده از هیدروکسی آپاتایت برای لیزر $Er:YAG$ و استفاده از باندینگها و کامپوزیت‌های مختلف بود.

در مورد انواع شکستها، در مورد دو لیزر $Er:YAG$ و Co_2 از نوع Adhesive و یا Mixed است و شکست کوهزیو مشاهده

REFERENCES

1. Kerns LL, Silveira AM, Kerns DG, Regennitter FJ. Esthetic preference of the frontal and profile views of the same smile. *J Esthet Dent*. 1997Mar; 9(2): 76-85.
2. Spear F, Holloway J. Which all-ceramic system is optimal for anterior esthetics? *J Am Dent Assoc*. 2008Sep; 139 Suppl: 19S-24S.
3. Kussano CM, Bonfante G, Batista JG, Pinto JH. Evaluation of shear bond strength of composite to porcelain according to surface treatment. *Brazil Den J*. 2003Oct; 14(2):57-65.
4. Kelsey WP, Latta MA, Stanislav CM, Shaddy RS. Comparison of composite resin-to-porcelain bond strength with three adhesives. *Gen Dent*. 2000Jul-Aug; 48(4):418-21.
5. Ozcan M, Niedermeier W. Clinical study on the reasons for and location of failures of metal-ceramic restorations and survival of repairs. *Int J Prosthodont*. 2002 May-Jun; 15(3):299-302.

6. Noel LG, Michell WC. Porcelain veneer repair of prostheses. *Gen Dent.* 1997 Mar-Apr; 45(8): 182-5.
7. Horn HR. Porcelain laminate veneers bonded to etched enamel. *Dent Clin North Am.* 1983 Oct; 27(4):671-84.
8. Fabianelli A, Pollington S, Papacchini F, Goracci C, Cantoro A, Ferrari M, et al. The effect of different surface treatments on bond strength between leucite reinforced feldspathic ceramic and composite resin. *J Dent.* 2010 Jan; 38(4):39-43.
9. Suliman AH, Swift EJ Jr, Perdigo J. Effects of surface treatment and bonding agent on bond strength of composite resin to porcelain. *J Prosthet Dent.* 1993 Aug; 70(2):118-120.
10. Diaz-Arnold AM, Schneider RL, Aquilino SA. Bond strengths of intraoral porcelain repair materials. *J prosthet Dent.* 1989 Mar; 61(4):305-9.
11. Ozcan M, Valandro LF, Amaral R, Leite F, Bottino MA. Bond strength durability of a resin composite on a reinforced ceramic using various repair systems. *Dent Mater* 2009 Dec; 25(2): 1477-83.
12. Matinlinna JP, Lassila LV, Ozcan M, Yli-Urpo A, Vallittu PK. An introduction to silanes and their clinical applications in dentistry. *Int J Prosthodont.* 2004 Mar-Apr; 14(7):155-67.
13. Roulet JF, Söderholm KJ, Longmate J. Effect of treatment and storage conditions on ceramic/composite bond strength. *J Dent Res.* 2002 Jan; 14(5):80-92.
14. Blatz MB, Sadam A, Glatz U. The effect of silica coating on resin bond to intaglio surface of proceram all ceram restorations. *Quintessence Int.* 2003 Jul-Aug; 34(5): 542-547.
15. Al Edris A, Al Jabr A, Cooley RL, Barghi N. SEM evaluation of etch patterns by three etchants on three porcelain. *Dent Mater.* 1990 Dec; 64(7):734-9.
16. Chen JR, Oka K, Kawano T, Goto T, Ichikawa T. Carbon dioxide laser application enhances the effect of silane primer on the shear bond strength between porcelain and composite resin. *Dent Mater J.* 2010 Nov; 200(6):731-7.
17. Akova T, Yoldas O, Toroglu MS, Uysal H. Porcelain surface treatment by laser bracket-porcelain bonding. *Am J Orthod Dentofacial Orthop.* 2005 Nov; 128(5): 630-7.
18. Akyil MS, Yilmaz A, Karaalioglu OF, Duymuş ZY. Shear bond strength of repair composite resin to an acid-etched and a laser – irradiated feldspathic ceramic surface. *Photomed Laser Surg.* 2010 Aug; 24 (8): 539-545.
19. Da Silva Ferreira S, Hanashiro FS, De Souza-Zaroni WC, Turbino ML, Youssef MN. Influence of aluminum oxide sandblasting associated with Nd: YAG or Er:YAG lasers on shear bond strength of a feldspathic ceramic to resin cement. *Photomed Laser Surg.* 2010 Aug; 24 (8): 471-5.